

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет історії, політології та національної безпеки
Кафедра музеєзнавства, пам'яткознавства та інформаційно-аналітичної
діяльності

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
ПАМ'ЯТКОЗНАВСТВО УКРАЇНИ XIX – ПОЧАТКУ XXI ст.
В ОСОБАХ
підготовки першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Силабус освітнього компонента «Пам'яткознавство України XIX – початку XXI ст. в особах»
підготовки бакалаврського освітнього рівня

Розробник: Гаврилюк С. В., професор, завідувач кафедри музеєзнавства, пам'яткознавства та інформаційно-аналітичної діяльності, доктор історичних наук, професор.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми: (Надольська В. В.)

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри музеєзнавства, пам'яткознавства та інформаційно-аналітичної діяльності

протокол № 1 від 28 серпня 2025 р.

Завідувач кафедри

(Гаврилюк С. В.)

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма здобуття освіти	Галузь знань 02 Культура і мистецтво	Вибірковий
Кількість годин/кредитів 150/5	Спеціальність 027 Музеєзнавство, пам’яткознавство	Рік навчання: 2-й Семестр: 4-й
ІНДЗ: є		Лекції: 10 год.
	Практичні (семінарські): 20 год.	
	Освітньо-професійна програма «Музейний менеджмент, культурний туризм»	Самостійна робота: 110 год.
	Освітній рівень бакалаврський	Консультації: 10 год.
Форма контролю: залік		
Мова навчання	українська	Навчальний план 2024 р. зі змінами 2025 р.

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

ІІІ: Гаврилюк Світлана Віталіївна.

Науковий ступінь: доктор історичних наук.

Вчене звання: професор.

Посада: професор, завідувач кафедри музеєзнавства, пам'яткознавства та інформаційно-аналітичної діяльності.

Контактна інформація: e-mail: romir1991@ukr.net ; тел. +38 (050) 438 73 04.

Дні занять: див. електронний розклад <https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi>

III. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

1. Анотація курсу. Силабус освітнього компонента «Пам'яткознавство України XIX – початку XXI ст. в особах» складено з урахуванням можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти бакалаврського рівня. Він спрямований на вивчення здобувачами вищої освіти внеску істориків, археологів, мистецтвознавців, архітекторів,

музейників періоду XIX–XXI ст. у розробку теорії і практики українського пам'яткознавства і пам'яткоохоронної роботи; ознайомлення з набутим досвідом щодо збереження культурної спадщини для подальшого практичного використання у професійній діяльності.

2. Мета і завдання освітнього компонента.

Мета освітнього компонента: формування у здобувачів вищої освіти системних знань про пам'яткознавчу і пам'яткоохоронну діяльність окремих історичних персоналій, які впродовж XIX – першої чверті XXI ст. вносили і продовжують вносити посильний вклад у розвиток теорії і практики виявлення, вивчення і збереження культурної спадщини в Україні, напрацювали суттєвий досвід досліджень у сфері пам'яткознавства, важливий для застосування в нинішніх умовах.

Основними завданнями вивчення ОК «Пам'яткознавство України XIX – XXI ст. в особах» є: ознайомитися з працями теоретиків і практиків українського пам'яткознавства; витоками, становленням і розвитком пам'яткознавства і пам'яткоохоронної роботи в Україні крізь призму життя й діяльності знавців і поціновувачів культурних надбань; зрозуміти концептуальні підходи до вивчення і збереження пам'яток в різні історичні періоди насамперед через наукові дискусії, виступи на археологічних з'їздах, з'їздах музейних працівників тощо; знати напрацювання нинішніх фахівців в означеній галузі, які вирішують складні проблеми пам'яткоохоронної діяльності в Україні; навчити здобувачів вищої освіти застосовувати на практиці кращий набутий досвід фахівців у галузі пам'яткознавства (критично його аналізуючи), напрацьовані ними методики, рекомендації тощо.

3. Soft skills. Вивчення освітнього компонента дозволить здобувачам освіти розвинути комунікативні навички (навички письмової комунікації, публічних виступів, ведення дискусій, вміння підготовки й представлення презентацій про життя та діяльність у сфері охорони культурної спадщини істориків, архітекторів, мистецтвознавців, меценатів); критичне мислення (вміння аналізувати першоджерела, працювати з біографічними даними, архівними документами, зіставляти внесок окремої особистості з широким історичним, політичним та соціокультурним контекстом України XIX-XXI ст., що розвиває здатність бачити причинно-наслідкові зв'язки, обґрунтовувати власні висновки); навички дослідницької роботи (самостійно шукати інформацію, систематизувати її та проводити міні-дослідження з обраної теми); культурний інтелект і толерантність (їх формує ознайомлення із внеском представників різних національних, соціальних та політичних кіл в українське пам'яткознавство); аналітичні здібності, вміння працювати в команді, самостійність та відповідальність.

4. Структура освітнього компонента.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ. (семін.)	Сам. роб.	Консуль- тації	Форма контролю/бали
-------------------------------	--------	------	--------------------	--------------	-------------------	------------------------

1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Постаті українського пам'яткознавства XIX - середини XX ст.						
Тема 1. Персоналізація і гуманізація історичного знання – прикметна ознака сучасності.	7	2		5		ДС
Тема 2. Пам'яткознавство Наддніпрянської України другої половини XIX – початку XX ст. крізь призму діяльності професора Володимира Антоновича.	8	2		6		ДС
Тема 3. Внесок членів науково-громадських товариств Наддніпрянщини останньої третини XIX – початку XX ст. у вивчення та збереження пам'яток старовини: Миколи Іванишева, Миколи Петрова, Івана Каманіна, Олексія Мердера, Ореста Фотинського, Вікентія Хвойки, ін.	9	2		7		ДС
Тема 4. Микола Біляшівський – теоретик і практик у сфері пам'яткознавства.	10		2	7	1	ДС, УО, Р, ІРС, ІНДЗ / 6
Тема 5. Теоретики і практики пам'яткознавства на теренах Східної Галичини, Північної Буковини і Закарпаття (друга половина XIX – початок XX ст.). Внесок Михайла Грушевського, Володимира Гнатюка, інших членів НТШ у пам'яткознавство України.	10		2	7	1	ДС, УО, Р, ІРС, ІНДЗ / 6
Тема 6. Діяльність митрополита Андрея Шептицького, професора Іларіона Свенціцького, мистецтвознавця Михайла Драгана на ниві музейництва і пам'яткознавства.	10		2	7	1	ДС, УО, Р, ІРС, ІНДЗ / 6
Тема 7. Внесок Дмитра Багалія, Федора Ернста, Данила Щербаківського, Сергія Таранушенка, Григорія Лукомського, Федора Шміта, Петра Курінного, Олексі Новицького, Юхима Сіцінського, ін. у розвиток українського пам'яткознавства (1920-ті – 1930-ті рр.).	10		2	7	1	ДС, УО, Р, ІРС, ІНДЗ / 6
Тема 8. Пам'яткознавча діяльність Дмитра Яворницького.	10		2	7	1	ДС, УО, Р, ІРС / 6
Тема 9. Пам'яткознавчі дослідження Олександра Цинкаловського.	10		2	7	1	ДС, УО, Р, ІРС / 6
Разом за змістовим модулем 1	84	6	12	60	6	36 балів
Змістовий модуль 2. Вивчення і збереження культурної спадщини в Україні крізь призму життєдіяльності визначних постатей другої половини XX – XXI ст.						
Тема 10. Здобутки, втрати та	11	2		8	1	ДС

нереалізовані можливості пам'яткознавства України другої половини 1940-х – першої половини 1960-х рр. крізь призму життя та діяльності окремих особистостей (Григорія Логвина, Євгенії Горбенко, Івана Шовкопляса, Ганни Шовкопляс, Михайла Брайчевського, ін.).						
Тема 11. Тенденції розвитку пам'яткознавства України другої половини 1960-х – початку 1990-х рр. крізь призму життя та діяльності творчої інтелігенції (архітекторів Юрія Асєєва, Андрія Карнабіда, Олени Годованюк, істориків Ярослава Дашкевича, Олени Апанович, Ярослава Ісаєвича, музейника Михайла Сікорського, ін.).	11	2		8	1	ДС
Тема 12. Вчені Інституту історії України НАН України як дослідники різних аспектів пам'яткознавства: Петро Тронько, Вячеслав Горбик, Сергій Кот, Лариса Федорова, Руслана Маньковська, Галина Денисенко, ін.	11		2	9		ДС, УО, Р, ІРС / 6
Тема 13. Діяльність Бориса Возницького з вивчення та збереження української культурної спадщини.	11		2	8	1	ДС, УО, Р, ІРС / 6
Тема 14. Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПІК крізь призму діяльності його працівників: Сергія Заремби, Олени Титової, Леоніда Гріффена, Володимира Константинова, Богдана Колоска, Леоніда Прибеги, ін.	11		2	8	1	ДС, УО, Р, ІРС / 6
Тема 15. Внесок наукових співробітників музеїв, історико-культурних заповідників, викладачів закладів вищої освіти незалежної України у пам'яткознавчу та пам'яткоохоронну діяльність.	11		2	9		ДС, УО, Р, ІРС / 6
Разом за змістовим модулем 2	66	4	8	50	4	24 бали
Робота на семінарських заняттях						60 балів (6 балів х 10 занять)
Активна участь у роботі семінарських занять						6 балів
Відвідування і робота на лекційних заняттях						10 балів
Виконання завдань самостійної роботи						12 балів
ІНДЗ						12 балів
Усього годин/ балів	150	10	20	110	10	100 балів

Форма контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору, УО – усне опитування тощо.

5. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота здобувачів вищої освіти виконується за завданням і при методичному керівництві викладача, але без його безпосередньої участі. Самостійна робота здобувачів включає як повністю самостійне освоєння окремих тем дисципліни, так й опрацювання тем, які розглядаються під час аудиторної роботи. У ході самостійної роботи здобувачі вищої освіти опрацьовують та конспектують навчальну, наукову і довідкову літературу, виконують завдання, спрямовані на закріплення знань і формування умінь та навичок, готуються до поточного і проміжного контролю з дисципліни.

№ теми	Види, зміст самостійної роботи
1	Опрацювати лекційний матеріал. Ознайомитися із змістом монографій останніх років, які торкаються концептуальних питань розвитку української культури і пам’яткознавства зокрема: Даниленко В. М. Україна в 1985–1991 рр.: остання глава радянської історії. Київ : Інститут історії України НАН України, 2018. 278 с.; Кот С. І. Повернення і реституція культурних цінностей у політичному та культурному житті України (XX – поч. XXI ст.). Монографія. Київ : Інститут історії України НАН України, 2020. 1020 с.; : Нариси з соціокультурної історії українського історієписання: субдисциплінарні напрями – 2 : колект. монографія / Удод Олександр, Верменич Ярослава, Ковалевська Ольга, Ясь Олексій ; упоряд. текстів й наук. апарату С. Блащук, Н. Пазюра ; за загал. ред. В. Смолія ; НАН України ; Ін-т історії України. Київ : Генеза, 2018. 288 с.
2	Опрацювати монографію: Гаврилюк С. В. Історичне пам’яткознавство Волині, Холмщини і Підляшшя (XIX – початок XX ст.): монографія. 2-е вид., доп. Луцьк : РВВ «Вежа» Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2008. 536 с.
3	Опрацювання лекційного матеріалу і наукових статей та монографій, присвячених діяльності викладачів Університету Св. Володимира в Києві, Харківського університету щодо вивчення та збереження пам’яток українських земель.
4	Опрацювання лекційного матеріалу. Укласти у хронологічному порядку заходи М. Біляшівського щодо створення музеїв, участі в пам’яткоохоронних заходах, формування нормативно-правової бази охорони культурної спадщини,
5	Опрацювати наукові статті М. Бандрівського, В. Бадяка, О. Киричук, І. Саламахи, присвячені становленню пам’яткознавства Східної Галичини. Підготувати реферат на тему «Участь консерваторів західноукраїнських земель другої половини XIX – початку XX ст. у проведенні реставраційних робіт пам’яток архітектури». Підготувати реферати про пам’яткознавчі студії М. Грушевського, В. Гнатюка.
6	Опрацювати дослідження: Драган М. Д. Українські деревляні церкви. Генеза і розвій форм : в двох частинах. / Михайло Драган ; передм. В. С. Александрович ; прим. В. С.

	Александрович, В. М. Слободян ; упоряд. О. О. Савчук. Харків : Видавець Савчук О. О., 2014. 450 с. Підготувати реферати «Митрополит Андрей Шептицький: історичний портрет на тлі епохи», «Андрей Шептицький – засновник і меценат Українського національного музею» у Львові.
7	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до семінарського заняття. Підготувати реферати про внесок у пам'яткознавство окремих громадсько-культурних діячів на теренах радянської України (на вибір здобувача освіти).
8	Ознайомлення з пам'яткознавчими працями Д. Яворницького, характеристика окремих з них (на вибір здобувачів освіти). Підготовка повідомлення про вшанування пам'яті Д. Яворницького як музейника і пам'яткознавця, дослідника козацької старовини, у ХХІ ст.
9	Опрацювання лекційного матеріалу. Ознайомлення з пам'яткознавчими працями О. Цинкаловського, характеристика окремих з них (на вибір здобувачів освіти). Підготовка повідомлення про вшанування пам'яті О. Цинкаловського у ХХІ ст.
10	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до семінарського заняття. Підготувати таблицю, у якій вказати імена представників різних напрямів пам'яткознавства й пам'яткоохоронної роботи в Україні другої половини 1940-х – першої половини 1960-х рр. і їх основні напрацювання (археологи, архітектори, дослідники історичних об'єктів культурної спадщини, реставратори тощо).
11	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до семінарського заняття. Підготувати таблицю, у якій вказати імена представників різних напрямів пам'яткознавства й пам'яткоохоронної роботи в Україні другої половини 1960-х рр. – 1980-х рр. і їх основні напрацювання (археологи, архітектори, дослідники історичних об'єктів культурної спадщини, реставратори тощо).
12	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до семінарського заняття. Підготувати реферат на тему «Практична участь академіка П. Тронька у створенні музеїв та збереженні музейних колекцій». Опрацювати колективну монографію «Культурна спадщина в контексті «Зводу пам'яток історії та культури України» / Кот С. І. (відп. ред.), Денисенко Г. Г., Івакін Г. Ю., ін. (Київ : Інститут історії України НАН України, 2015. 486 с.). Підготувати реферат, присвячений пам'яткознавчим студіям доктора історичних наук Сергія Кота.
13	Опрацювати інтерв'ю Б. Возницького, його публікації у періодиці щодо проблем збереження культурної спадщини в Україні.
14	Опрацювання лекційного матеріалу. На основі ознайомлення з випусками журналу «Праці Центру пам'яткознавства» різних років охарактеризувати рубрику «Історичні постаті». Опрацювати статті: Акуленко В. І. Політико-правові проблеми повернення культурних цінностей між державами СНД. <i>Праці Центру пам'яткознавства</i> . 2009. Вип. 15. С. 5–17; Акуленко В. І. Краса врятує світ, якщо право захистить красу. <i>Праці Центру пам'яткознавства</i> . 2014. Вип. 25. С. 5–13.
15	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготувати характеристику пам'яткознавчих праць та проектів Петра Ричкова. Опрацювати статтю: Ричков П. Олицький замок в контексті фортифікаційної архітектури Правобережної України. Олика в європейській історії: відтворення історико-архітектурної спадщини: Наук. зб. Матеріали Міжнар. наук. конф., жовтень 2021 р.. Луцьк : ПП «Волинська друкарня», 2022. С. 95–103. Підготувати реферат про участь викладачів Волинського національного університету

Індивідуальне науково-дослідне завдання:

Підготувати презентацію про одного з діячів у сфері вивчення і збереження культурної спадщини України періоду ХІХ – першої чверті ХХІ ст. Обсяг – до 10 слайдів. Максимальна оцінка – 12 балів. Враховується зміст, структурованість презентації, дотримання академічної доброчесності, технічних вимог, вміння представити результати дослідження аудиторії.

ІV. Політика оцінювання

При вивченні освітнього компонента «Пам'яткознавство України ХІХ – початку ХХІ ст. в особах» застосовується поточний та підсумковий семестрові форми контролю. Також, передбачено обов'язковий контроль засвоєння навчального матеріалу дисципліни, віднесеного на самостійну роботу. Поточний контроль (засвоєння окремих тем) проводиться у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на лекціях та семінарських заняттях, у формі виступів здобувачів вищої освіти з доповідями та під час дискусій при обговоренні навчальних питань на семінарських заняттях, у формі написання рефератів, виконання тематичних тестових завдань, підготовки ІНДЗ.

При вивченні освітнього компонента необхідно спиратися на конспект лекцій та рекомендовану навчальну, наукову і довідкову літературу. Вітається використання інших джерел з альтернативними поглядами на ті чи інші питання задля формування продуктивної дискусії з проблем курсу.

Відвідування занять є обов'язковим. У разі підписання здобувачем вищої освіти індивідуального плану обов'язковим є виконання індивідуальних завдань згідно зі встановленим викладачем графіком. Високо оцінюється прагнення здобувачів вищої освіти: регулярно відвідувати заняття; планомірно та систематично засвоювати навчальний матеріал; активно працювати на лекційних і семінарських заняттях, брати участь в обговоренні дискусійних питань; повною мірою долучатися до активних форм навчання; відпрацьовувати пропущені семінарські заняття. Недопустимими є: пропуски з неповажних причин та запізнення на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (окрім випадків, передбачених навчальним планом та методичними рекомендаціями викладача); списування та плагіат.

Здобувачі вищої освіти мають дотримуватися академічної доброчесності: самостійно виконувати усі навчальні завдання, завдання підсумкового контролю. У разі використання ідей, тверджень, відомостей при виконанні усіх завдань, передбачених силабусом, необхідно у формі посилань вказувати на джерела інформації. Дотримуватись норм законодавства про авторське

право і суміжні права. Дотримуватись положень «Кодексу академічної доброчесності ВНУ імені Лесі Українки».

У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття з поважних причин та надав підтверджуючий документ, на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття (усно або у формі тестування) та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. Пропущені з поважних причин заняття відпрацьовуються у визначений час згідно затвердженого графіка.

Консультації здобувачам вищої освіти надаються: на кафедрі згідно графіку; онлайн через Університетський портал – Office 365, за допомогою Viber чи електронної скриньки (за попередньою домовленістю з викладачем).

Результати навчання, здобуті здобувачем освіти шляхом неформальної та/або інформальної освіти, визнаються у ВНУ імені Лесі Українки шляхом валідації. Порядок та процедура визнання регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки». Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті (професійні курси/тренінги, громадянська освіта, онлайн освіта, професійні стажування та ін.), які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, тощо, які передбачені силабусом навчальної дисципліни. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або під час вивчення ОК (але не пізніше початку останнього місяця навчання, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання).

Загалом оцінювання здобувачів здійснюється відповідно до «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти ВНУ імені Лесі Українки». Максимальну кількість балів (100) можна набрати упродовж семестру за результатами виконання усіх видів робіт, які передбачені силабусом:

1. Робота на семінарських заняттях (максимум 60 балів – 5 балів x 12 занять).
2. Активна участь у роботі семінарських заняттях (максимум 6 балів).
3. Відвідування і робота на лекційних заняттях (максимум 12 балів).
4. Виконання завдань самостійної роботи (максимум 10 балів).
5. Виконання ІНДЗ (максимум 12 балів).

V. Підсумковий контроль

Семестровий залік виставляється здобувачам освіти на підставі результатів виконання

усіх видів запланованої навчальної роботи упродовж семестру за 100-бальною шкалою. У дату складання заліку викладач фіксує у відомості суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості – 100. Повторне складання заліку допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком навчального процесу.

Перелік питань для підсумкового контролю:

1. Персоналізація і гуманізація історичного знання – прикметна ознака сучасності (за монографією «Нариси з соціокультурної історії українського історієписання: субдисциплінарні напрями – 2» : колект. монографія / Удод Олександр, Верменич Ярослава, Ковалевська Ольга, Ясь Олексій ; упоряд. текстів й наук. апарату С. Блащук, Н. Пазюра ; за загал. ред. В. Смолія ; НАН України ; Ін-т історії України. Київ : Генеза, 2018. 288 с.).
2. Пам'яткознавча діяльність професора Володимира Антоновича.
3. Культурна спадщина України у наукових студіях Ореста Левицького
4. Микола Біляшівський – теоретик і практик українського пам'яткознавства.
5. Пам'яткознавчі студії Івана Каманіна, його участь у дискусіях щодо поняття «пам'ятка старовини».
6. Теоретики і практики пам'яткознавства на теренах Східної Галичини, Буковини і Закарпаття у другій половині XIX – на початку XX ст.
7. Члени НТШ у пам'яткознавчих дослідженнях кінця XIX – першої третини XX ст. Роль М. Грушевського в окресленні концепції українського пам'яткознавства.
8. Іларіон Свенціцький як пам'яткознавець і музейний діяч.
9. Постаті українського пам'яткознавства 1920 – 1930-х рр. на теренах радянської України.
10. Постаті українського пам'яткознавства 1920 - 1930-х рр. на теренах західноукраїнських земель у складі Другої Речі Посполитої.
11. Пам'яткознавча діяльність Дмитра Яворницького.
12. Пам'яткознавча діяльність Олександра Цинкаловського.
13. Сергій Тимошенко як архітектор і пам'яткознавець.
14. Постать Григорія Логвина в українському пам'яткознавстві другої половини XX ст.

15. Постать Михайла Брайчевського в українському пам'яткознавстві другої половини XX ст.
16. Внесок академіка Петра Тронька в теорію і практику музейної і пам'яткоохоронної справи.
17. Михайло Сікорський як пам'яткознавець.
18. Постать Олени Годованюк в українському пам'яткознавстві другої половини XX ст.
19. Діяльність Бориса Возницького з вивчення і збереження української культурної спадщини.
20. Професор Володимир Александрович – український історик і пам'яткознавець.
21. Вчені Інституту історії України НАН України як дослідники теорії, історії і практики українського пам'яткознавства.
22. Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПІК крізь призму діяльності його співробітників.
23. Дослідник української архітектури і містобудування XVIII–XX ст. Володимир Тимофієнко.
24. Віктор Вечерський – дослідник замків і фортець України.
25. Пам'яткознавчі напрацювання архітектора Петра Ричкова.
26. Теоретичні аспекти і нормативно-правова база пам'яткознавства у дослідженнях Віктора Акуленка.
27. Внесок Олександра Федорука у розробку теоретичних засад і реальних практичних кроків із повернення в Україну культурних цінностей.
28. Творчі проекти пам'яткознавиці Олени Жукової.
29. Постать Сергія Кота в українському пам'яткознавстві.
30. Діяльність Михайла Кучинка як дослідника культурної спадщини Волині та музейника.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 – 81	
67 – 74	
60 – 66	
1 – 59	Незараховано (необхідне перескладання)

VII. Рекомендована література

1. Акуленко В. І. Із плеяди світочів пам'яткоохоронства. *Праці Центру пам'яткознавства*. 2017. Вип. 32. С. 119–136.
2. Гаврилюк С. В. Історичне пам'яткознавство Волині, Холмщини і Підляшшя (XIX – початок XX ст.): монографія. 2-е вид., доп. Луцьк : РВВ «Вежа» Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2008. 536 с.
3. Гаврилюк С. Микола Біляшівський – теоретик пам'яткоохоронної і музейної справи. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих учених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. 2020. Вип. 29. Т. 5. С. 237–243.
4. Гаврилюк С. Участь архітектора Григорія Логвина у вивченні та збереженні пам'яток Волинської області. *Старий Луцьк. Науковий збірник*. Випуск XX. Луцьк : Терен, 2025. С. 215–226.
5. Гаврилюк С., Гаврилюк О. Український зодчий В. Леонтович і дерев'яна сакральна архітектурна спадщина Волині. *Минуле і сучасне Волині і Полісся. Любешівщина в історії України і Волині*. Науковий збірник. Випуск 68. Матеріали Всеукраїнської наукової історико-краєзнавчої конференції, Луцьк–Любешів. Упоряд.: Г. Бондаренко, О. Кух, А. Силук, А. Шваб, С. Чибирак. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2020. С. 420–423.
6. Гаврилюк С., Надольська В. Діяльність викладачів Луцького державного педагогічного інституту імені Лесі Українки з вивчення та збереження культурної спадщини Волині (1950-ті – початок 1990-х рр.). *Сторінки історії*. 2024. № 59. С. 262–281.
7. Гах І., Гануляк Л. Розвиток реставраційної справи в Галичині XX ст.: творчий досвід Льва Геца. *Науковий щорічник «Історія релігій в Україні»*. Львів, 2022. Вип. 32. С. 203–211.
8. Кот С. І. Повернення і реституція культурних цінностей у політичному та культурному житті України (XX – поч. XXI ст.). Монографія. Київ : Інститут історії України НАН України, 2020. 1020 с.
9. Культурна спадщина в контексті «Зводу пам'яток історії та культури України» / Кот С. І. (відп. ред.), Денисенко Г. Г., Івакін Г. Ю., ін. Київ : Інститут історії України НАН України, 2015. 486 с.
10. Нариси з соціокультурної історії українського історієписання: субдисциплінарні напрями : колект. монографія / Удод Олександр, Верменич Ярослава, Ковалевська Ольга, Ясь Олексій ; упоряд. текстів й наук. апарату С. Блащук, Н. Пазюра ; за загал. ред. В. Смоля ; НАН України ; Ін-т історії України. Київ : Генеза, 2018. 288 с.